

KULTURMINNEPLAN for Frosta kommune

DEL 2

Kulturmiljøet Småland

Bilde fra Brødrene Hopmo sitt båtbyggeri

Oversikt over registrerte kulturminner :

ARKIV	NAVN PÅ KULTURMINNET	Gårds/Bruksnummer	SIDETALL
6.3.1	Småland Samvikrelag	40/9 Småland	Småland
6.3.2	Hopmo Båtbyggeri i Småland	31/15 Berget det blå 31/44 Berget	Småland
6.3.3	Hulveg i Nåvikaunet, Småland	31/6 Nåvikaunet	Småland
6.3.4	Tørkhus i Nåvikaunet, Helsingplassen	31/6 Nåvikaunet	Småland
6.3.5	Naust av tømmer, Småland	31/6 Nåvikaunet	Småland
6.3.6	Pullert på kaia i Småland	40/1 Asklund Vestre	Småland

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Småland Samvirkelag

I Småland var det ikke mindre enn fire ulike utsalgssteder, deriblant butikken til Karl Småland. Han drev også betydelig innen fiskehandel. I 1937 vedtok Neset Samvirkelag å åpne filial i Småland og kjøpte butikken til Karl Småland for å bruke lokalitetene. I 1946 ble Småland Samvirkelag eget lag. Dette besto inntil 1985 da det igjen ble overført til Frosta Samvirkelag som en egen avdeling. I løpet av åra ble lokalene både utvidet og renoveret.

Småland Samvirkelag stengte dørene 30. august 1997.

Eiendommen er i dag i privat eie.

Lesetips: Jubileumsberetning Coop Frosta 90 år - 2006

Gn. 40, bn. 9: Småland

November 2018 – Roar Lindgaard, Bjørn Olav Juberg

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Hopmo Båtbyggeri i Småland

Byggmester og båtbygger Jens Hopmo fra Roan kom til Frosta i 1930 etter å ha funnet frostajenta Aslaug Alstad. De bygde seg bolig i 1934 – Fagerstrand Gnr 31, bnr 10. Før han kom hit til Frosta hadde han arbeidet ved Årvik Båtbyggeri i Roan ei tid.

Den første båtrepasjonen en vet han utførte i Småland var i 1938 da han bygde opp igjen motorskøyta «Kamerat» som havarerte i havna i forbindelse med orkanen dette året. Den første båten ble bygd i 1939. Båtrepasjonene og båtbyggingene foregikk under åpen himmel mellom vegen og sjøen. Like etter krigen ble det satt opp et lite verksted der verktøy og høvler kom under tak. Reparasjoner og noe båtbygging ble gjort i alle åra, men etter krigen ble Jens brukt mye som bygningsnekker; det var nok større behov for å sette opp hus enn å bygge båter. Fra rundt 1947-48 var båtbygging igjen hovedbeskjeftigelsen.

Båtbyggeriet som her er avbildet ble satt opp 1960 på tomte «Berget». Det egentlige berget ble sprengt ut og brukt til masse i moloen da denne ble anlagt i perioden 1914-1918..

Perioden 1960-1985 var den store perioden for båtbyggeriet.

Da Jens Hopmo døde i 1970 overtok sønnene Snorre (født 1930) og Jarle (født 1933) båtbyggeriet.

Totalt ble det reparert og produsert rundt 1000 båter ved båtbyggeriet – de minste 7 fot; den største 35 fot. Robåter i 12-16 fot var den mest produserte. En robåt i denne størrelsen brukte de rundt ei uke på. Båtene ble levert over hele Norge, men i hovedsak fra Møre og nordover til Namsos. Det ble også levert båter til Sverige, Danmark og Svalbard.

Arbeidet i båtbyggeriet tok slutt i 1990.

I dag er det handverksbedriften «Berget det Blå A/S» som har overtatt deler av lokalene der båtbyggeriet holdt hus. Dermed er det tredje generasjon med handverkere med verneverdige fag – første og andre generasjon båtbyggere; tredje generasjon med børsemaker og sølvsmed.

Her er båter klar for levering. Anfeldt Johansen fra Ekne er klar for å kjøre et lass med båter til Åsen stasjon for videre transport derfra.

Lesetips:

Frostaboka bind 6, sidene 497 – og 514 –

Artikkel i «Frostringen» nr 12 av 25.mars 2010

Gn. 31 bn 15: «Berget det Blå» og **Gn. 31 bn 44** Berget

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Hulveg i Nåvikaunet, Småland

Hulveg er en U-forma veg for ferdsel over et langt tidsrom. Noen mener at slike hulveger stammer helt fra jernalderen. Hulvegene vart brukt som sti, kløv- og rideveg. Dette er på det bratteste partiet av denne hulvegen og er tydelig i terrenget i rundt 50 meters lengde. Hulvegen ligger rundt 80 meter sørøst for Nåvikaunet. (Helsingplassen)

Lesetips: Frosta – før og no 2012. Hulveger

Gn. 31, bn. 6. Nåvikaunet

EU89, UTM-sone 32v: 584809 7053553

September 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Tørkhus i Nåvikaunet, (Helsingplassen) Småland

Da Vidar Nåvik bygde seg enebolig vart dette lafta tørkhuset flytta lenger mot sør. Den opprinnelige innredningen og pipa er fjerna og taket er skifta ut med blekkplater.

Lesetips: Frosta – før og no 2015. Tørking av korn.

Gn. 31, bn. 6. Nåvikaunet

EU89, UTM-sone 32v: 584701 7053595

August 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Naust av tømmer i Småland

Dette må være noen av de eldste nausta på Frosta og ligger i enden av ei naustrekke. Slike naust var bygd over øvre delen av ei stø og hadde støa som golv. Der det var god tilgang på trevirke var slike tømmernaust vanlig. På dette naustet er taket skifta ut med blikktak. Det er hevda at naust er like gammel som klinkbygde båter.

Gn. 31, bn. 6. Nåvikaunet

EU89, UTM-sone 32v: 584632 7053420

September 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Pullert på kaia i Småland

Ytterst i fjæra i Småland står det en tørnpåle eller varpepåle. Slike påler var brukt til landtaug for laksnot og for oppsett av båter. Ved bruk av landnot vart slike påler brukt til å trekke inn nota. (Varping) Det er mange fortøyningspunkt i Småland og utover til Holmberget

Gn. 40, bn. 1. Asklund vestre

EU89, UTM-sone 32v: 584513 7053300 (Småland kai)

November 2018 – Peder Ohlen